

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	David Anděl
Téma práce:	Rozhodné právo závazkových vztahů s mezinárodním prvkem
Rozsah práce	129.596 znaků
Datum odevzdání práce:	14. 3. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autor si pro svou diplomovou práci zvolil poměrně široké téma z oboru mezinárodního práva soukromého, a to rozhodné právo pro závazkové vztahy. V úvodu práce autor téma zužuje pouze na oblast smluvních závazků, zúžení se však nepromítlo do názvu práce, který tak neodpovídá jejímu obsahu a pro čtenáře je zavádějící.

Aktuálnost tématu sám autor vymezuje s poukazem na rozvoj internetového obchodu a volný pohyb zboží a osob v rámci Evropské unie, v důsledku čehož se smluvní závazky s mezinárodním prvkem staly běžnou součástí života občanů.

Zvolené téma není novinkou, nejvýznamnější právní prameny se nemění a pojednáno o nich bylo již v mnoha odborných publikacích jak domácích, tak i zahraničních. Aktuálnost tématu je i přesto dána především díky neustále se vyvíjející aplikační praxi a otázkám, které přináší. Bohužel autor ve své diplomové práci tento potenciál využil jen částečně.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma vyžaduje práci s prameny mezinárodního práva soukromého, především na úrovni unijního a mezinárodního práva, přehled o judikatuře soudů domácích i Soudního dvora Evropské unie (SDEU) a názorech odborné veřejnosti. Jedná se tedy bezpochyby o téma vhodné pro prokázání schopnosti samostatné odborné činnosti studenta, téma, které nabízí prostor k hlubší analýze. Autor však bohužel zůstává jen na povrchu. Rozhodovací praxi domácích soudů zcela opomíjí, z judikatury SDEU sice občas cituje, některá zásadní rozhodnutí však v diplomové práci vůbec zmíněna nejsou.

Spíše než analýzou, kterou si autor v úvodu práce klade za cíl, je diplomová práce popisem nařízení Řím I doplněným o úvahy jiných autorů, resp. zejména jednoho autora komentáře k nařízení Řím I.

3. Systematické členění práce a formální stránka

K členění práce nemám výhrady. Autor postupuje logicky od obecného úvodu do tématu, přes vymezení působnosti nařízení Řím I, obecné kolizní normy až po zvláštní ustanovení pro některé smluvní typy. V úvodu práce si diplomant stanoví jasný cíl, který se pak v hlavní části snaží naplnit zejména popisem jednotlivých ustanovení nařízení Řím I, jen občas se pouští hlouběji pod povrch. V závěru práce autor shrnuje dílčí závěry a celkově hodnotí kvalitu

nařízení Řím I jako pramene práva. Závěry autor formuluje často spíše zkratkovitě a pocitově bez hlubší analýzy jednotlivých ustanovení a bez znalosti závazného výkladu SDEU.

Po stránce formální bohužel práce trpí řadou nedostatků. Již z obsahu práce, kde je použito několik stylů písma je patrné, že se autor příliš nevěnoval formální revizi textu. Styl práce ne vždy odpovídá odbornému právníckému pojednání, v práci se občas vyskytují i pravopisné chyby a překlepy (např. „...*ustanovení*, ...*který*...“ na str. 34). Autor nevhodně používá slovesa v první osobě množného čísla (např. na str. 34: „...*Pokud porovnáme pravidla*...“).

Autor se na řadě míst v práci odchyluje i od zavedeného odborného názvosloví (příklady viz níže), což ve čtenáři budí pochybnosti o hlubším zájmu autora o zvolené téma.

4. Vyjádření k obsahu práce

Na str. 7 autor používá nesprávné označení dvoustranných smluv, které obsahují kolizní normy pro smluvní závazky „smlouvy o vzájemné pomoci“ namísto „smlouvy o právní pomoci“. Přestože kolizní normy pro smluvní závazky se nevyskytují zdaleka ve všech těchto dvoustranných smlouvách, nelze souhlasit s autorovým tvrzením, že se kolizní úpravou těchto závazků nezabývají a nemají na ně vliv. Navíc si autor v tomto tvrzení odporuje s tvrzením uvedeným v předchozí větě.

Na str. 15 a 16 se autor věnuje výkladu pojmu smluvní závazek a odkazuje přitom na judikaturu SDEU. Vychází však výlučně ze starší judikatury a jejího výkladu jinými autory. Postrádám například odkaz na rozsudek *Kerr, C-25/18*.

Na str. 19 autor uvádí, že nařízení Řím I obsahuje kolizní normy v čl. 3 až 8. To je nesprávné tvrzení, neboť kolizní normy jsou upraveny i v řadě jiných ustanovení, např. čl. 10, 11, 13 až 17.

Na str. 20 a 21 v pojednání o platnosti volby práva postrádám jasnější vymezení formální a materiální platnosti volby práva.

Na str. 22 nesouhlasím s názorem autora, že volba soudu je nejsilnějším ukazatelem konkludentní volby práva. Takový přístup by do značné míry popřel smysl a cíl unifikovaných kolizních norem, tj. zajistit, aby rozhodné právo bylo určeno vždy podle shodných pravidel bez ohledu na to, ve kterém státu se o sporu rozhoduje. V této souvislosti by mě zajímalo, jak by autor posoudil případ, kdy je v záhlaví smlouvy odkázáno např. na český občanský zákoník, zatímco v závěrečných ustanoveních je ujednána příslušnost soudu/soudů jiného členského státu Evropské unie.

Na str. 23 souhlasím s autorovým názorem v tom smyslu, že možnost volby práva je omezena vnitrostátními procesními předpisy i s tím, že české procesní předpisy výslovně pro tuto situaci žádnou normu nestanoví. Autor by se mohl alespoň zamyslet nad tím, zda a případně do jakého okamžiku by mohla být změna volby práva přípustná.

Na str. 28 u pojednání o omezení volby práva ve spotřebitelských smlouvách postrádám odkaz na rozhodnutí SDEU *Verein für Konsumenteninformation, C-191/15*, které zaznamenalo v odborných kruzích značný ohlas a jistě by si zasloužilo v rámci tématu autorovu pozornost.

Na str. 30 a 31 autor pojednává o omezení volby práva v individuálních pracovních smlouvách kogentními a imperativními normami a cituje přitom starší judikaturu SDEU. I zde postrádám zmínku o novějších rozhodnutích, zejména rozsudky *Nikiforidis, C-135/15* a *SC Gruber Logistics, C-152/20*.

V diplomové práci mám na řadě míst výhrady k použité terminologii. Na str. 31 jde např. o pasáž „...*pokud soud vznese výhradu veřejného pořádku...*“. Přestože výhrada veřejného pořádku se obvykle aplikuje z moci úřední, vznáší jí strana, která se jí dovolává, soud ji aplikuje. Jde o formulační připomínku. Na straně 32 mám výhradu k pojmu „*smluvní druhy*“ použitého autorem ve smyslu v právní terminologii zažitého pojmu „smluvní typy“. Nesprávnou terminologii autor používá i v kapitole o individuální pracovní smlouvě (str. 46) – „*pracovník*“, „*úplata*“, „*obvyklé místo, v němž nebo z něhož zaměstnanec práci vykonává*“, nerespektuje termíny zavedené v nařízení a judikatuře – zaměstnanec, odměna, místo obvyklého výkonu práce.

Na straně 33 nerozumím tomu, co má autor namysli větou „...*Právo rozhodné pro smlouvu je tedy určeno okamžikem uzavření smlouvy a následně je pouze zjišťováno...*“. Za další autorův odborný i stylistický prohřešek považuji větu „...*V čl. 4 odst. 1 lze spatřit několik případů obecnějšího a k němu speciálního ustanovení...*“.

V kapitole o spotřebitelských smlouvách se autor sice věnuje definici spotřebitelské smlouvy, k samotnému základu kolizního práva, tj. k otázce, jak se určí rozhodné právo, se však nevyjadřuje. Čtenář se tak vůbec nedozví o významu a vymezení pojmu obvyklé bydliště (obvyklý pobyt) spotřebitele pro určení práva rozhodného pro spotřebitelskou smlouvu.

Na str. 49 zásadně nesouhlasím s autorovým vysvětlením toho, jak soudy aplikují imperativní normy cizího státu, jde proti ustanovení čl. 9 nařízení Řím I, který aplikaci imperativních norem jiného státu, než je stát soudu, připouští pouze velmi omezeně. Autorovi doporučuji studium judikatury SDEU k problematice imperativních norem cizího státu, zejména rozhodnutí *Nikiforidis, C-135/15*.

Na str. 50-51 mi není jasná autorova úvaha nad řešením situace, kdy soud v důsledku aplikace výhrady veřejného pořádku nepostupuje podle rozhodného práva. Autor navrhuje postupovat v souladu s nařízením Řím I. Jak si ale soud pomůže kolizními normami, které jej již jednou dovedly k aplikaci cizího práva, která je však v rozporu s veřejným pořádkem?

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl vymezený v úvodu práce diplomant naplňuje pouze částečně. Diplomová práce trpí nedostatkem hlubší analýzy, autor opomíjí řadu důležitých rozhodnutí SDEU, která mají pro výklad analyzovaných právních norem zcela zásadní význam.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	I přes výše uvedenou výhradu je diplomová práce samostatnou prací autora, v němž jsou cizí zdroje řádně citovány. Diplomová práce prošla kontrolou na plagiáty.
Logická stavba práce	Členění práce má svoji vnitřní logiku, autor postupuje systematicky od obecných otázek k jádru tématu, dílčí závěry pak shrnuje v závěru práce.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorovi se bohužel nepodařilo využít potenciál, který zvolené téma nabízí. Za zcela neuspokojivou považují práci s judikaturou. Autor sice pracuje s judikaturou SDEU, řadu zásadních rozhodnutí však opomíjí. Rozhodnutí českých soudů pak nejsou zohledněna vůbec. Autor používá a řádně cituje odbornou literaturu, a to i zahraniční. Konkrétní výhradu mám k citaci tzv. Kučerovy učebnice v textu práce (např. poznámky pod čarou č. 8 a 9) i v seznamu použité literatury – rok vydání neodpovídá kolektivu autorů, autor tak <i>de facto</i> cituje neexistující publikaci.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Diplomová práce je vystavěna zejména na popisu právních norem doplněném případně o citovanou komentářovou literaturu. Autor bohužel hlouběji téma neanalyzuje.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní, přehledná, odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Autor nepoužívá žádné grafické pomůcky.

	Konkrétní výtku mám k nejednotně použitým stylům písma v obsahu a dále k chybějícímu datu u prohlášení diplomanta.
Jazyková a stylistická úroveň	Diplomová práce trpí na řadě míst nepřesnou nebo nesprávně použitou terminologií a pravopisnými chybami (konkrétní příklady viz výše).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	<p>I přes uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě, autor přeci jen prokázal schopnost samostatné odborné činnosti.</p> <p>Otázky k zodpovězení při obhajobě:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak by autor posoudil případ, kdy je v záhlaví smlouvy odkázáno např. na český občanský zákoník, zatímco v závěrečných ustanoveních je ujednána příslušnost soudu/soudů jiného členského státu Evropské unie? 2. Může být změněna volba práva po zahájení řízení, a pokud ano, do jakého okamžiku?
Navržený klasifikační stupeň	S výhradou výsledku obhajoby navrhuji klasifikační stupeň dobrý.

V Praze dne 16. dubna 2023

JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D.
oponentka diplomové práce